

...що проливали на шматково
...кованій території Сумської області
...еріод Великої Вітчизняної війни

Фонд №
Р-7615
Сумської області
ДЕРЖАРХІВ

ПАПКА ДЛЯ БУМАГ

Листи радянських громадян,
вивезених до фашистської Німеччини
(14)

ДЕРЖАРХІВ
Сумської області
Фонд № Р-7615
Опис № 7
Архівний № 77

Початок: 1942р.
Закінчено: 1943р.
На 57 ар.
32 документи

Absender:

Postkarte
mit Antwortkarte

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Семь

Добры

Котенко
Ана

Уткинские Виновети

Леонтьевна

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

пущено писем 1943 года 28/
Писем от известного
Вашего брата Игоря
Леонтьевича почти
дошло передо мной.
Привет Милошвине
Леонтьевской Анне Леонтьев
я нахожусь в Германии у
Шехса Цакманов Григория
Яковлевича. Козар Иван
Мирошниковича. Минина С.М.
Порядник Михаил Ойх.
Сухомин Юрий Михайлович
Демиденко Федор
Томов Андрей Новиков
Одичов Роман
Кочески Григорий Мих.

Absender:.....

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Postkarte
(Antwortkarte)

J Lickmalow

in Döchtow

über Norren

Osthorvella nd.

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Groß Dörfelmann.

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Berlin Markan
Ал-Маркан 22
Звіткова Анна

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

29/III-43 г.

Привіт з доброго вітання
от вашої дочки и
мистрички Анни Звєткової
всім родним і знайомим
передаю я вам про те що
я вам писав поштом
котрого ви писали 15/II-43 г.
а я поштом 28/III-43 г.
і даю я вам вітєві вітання
з двох вітєвчих листів хотє
одну поштом

Postkarte
mit Antwort

Назва області, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писати латинськими буквами

An, Кому:

Звєткова Анна

in:

Укр. хр. е.

куди:

куда:

Straße:

Крестчатик

Вулиця:

Улица:

Kreis:

Крестовицк

Повіт:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Сумми

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Україна.

Уряд праці:

Бюро труда:

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

Бапа і мама прощай я вас щоб ви обоє не безпокоїте
можуть ми з вами скоро увідіться, і з нічого на світ
не хотіла б я щоб увідіться з вами. Прощай я вас оген
щоб ви не кудя із дому не виїжджала, а то мене
люба і Любоша прописують що она хоче ехати то
вам піти що тужай дома. Сашко Маруся и
Вова коєт. де вуть харашо Мишкі і Егора негує
три погорільські може де вуть харашо в Т. Бресла
и де вуть може харашо оденує ви моєї не укаліїте
я кимого поєтє то поєтє не укаліїте, а в мене
оденує даїть, аби поєтєтє німє мене не радує,
а тільки одно побачітьсє з вами і більше кимого
німє не нада. Привіт вам всім омлення и
и щезу я вас кренко нещезітьо раз. Умєніки
и свої провєла харашо привіт всім коєдє і
и свої провєла харашо привіт всім коєдє і

Адресат:

Надавець:

Отправитель:

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому: Litzkova Anna

bei/ Walter Dörendahl

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Berlin Marzahn

Alt-Marzahn

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Berlin Markmann
Alt-Markmann 22
Anna Zwickowa

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

Привет з далекої країни
от вашей дочки и
ее сестрички Анни Звєтковой
Здраствуйте мои дорогие
родители Янаша Мамаша
а также сестрички
Вара, Зина и братик
Дюра Я думаю что Яб
скоро вернулось домой
то Яб и кузнана
своих сестричек, а также
и братика За полтора года

Postkarte
mit Antwort

Назвать область, повіту і урядову місцевість латинськими буквами, район, область и бюро труда латинскими буквами

Ан. Кому:

in:

куди:

куда:

Straße:

Вулиця:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Anna Zwickowa

Учизкое

Alexehatik

Krolewez

Sumy

Ukraine

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

Я думаю много води в тімко січас я передіа-
вляю беру і зину какав із дома була, а зору
можес такім, как зина була при мне.
Папа і мама я ваче пісьмо получила
которе ви писали 15го февраля, а я
получила 28 августа і даю вам оівет сразу две
открытки. Папа і мама передайте Любові і
Львовичной матері, а також і Олжані пускай
не журайся, а сяди із ними мною перешлю.
Зенчук посередівенно работают на фабриках
Маруся і Сашко можес зенчук хорошо Ронд
костютиш можес нігеті Мики і Егора я
і не гула де вони есь. Про мене не безкожан-
тес одівай і одувей в мене дайшів оби поносина
а ти зора я тебе прошу щоб ула дома и не
виізжала, а то міні проносина что ты хочеш ітат не ітб

Absender: _____

Надавець: _____

Отправитель: _____

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому: Anna Zwickowa

bei Walter Dörendahl

Ort: _____

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Berlin Marzahn

Hlt Marzahn 22

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Wärka Zwiets

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

Offarbeiter-Frauenlager
Überlingen (Bodensee)

що як утирала бабунка те то во-
на про мене казала ніхто так диво-
не неєнітьє як бабунка погмишо-
ночі і разом ват передає привіт
Альонка, і він зараз лежить у баль-
ниці зноєю, на нозі ~~дів~~ в. мати не-
ветьє ват хорошо му на цьому
Досвідання мої родителі, те му я
ват правую руку і нещєтнораз я
вас цілую. ой як тільки хотєтьє
звѣти побажитьє. ой як тільки надується
то цїрко запласи. Мата ваша рідна догь. Врод. 26. ала не браси
Досвідання. мати.

Postkarte
mit Antwort

Назvu области, повіту і району
писати латинськими
буквами. Район, область и бюро тру-
да писать латинскими буквами.

An, Кому:

in:

куда:

куда:

Straße:

Вулиця:

Улиця:

Kreis:

Pовіт:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

P. L. Zwiets

Krolenets

Kijivska ulica 68

Suma Roi

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши вразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

Ністо пишемо 26/хлї-1943 года. Здрастуйте мої дорогі родителі, Мама, Бедушка и дорогая сестричка Оля і всі остальні мої сродственники. Впервих строках моего піста, пишу отом что я жива и здорова и тего и вам желаю всего хорошего. Тепер я вам передаю від свого щирого срдця, плахенний, поцілунків, скупивий привіт, вам усім сродственникам, Мама, Бедушкі, і тоді дорогая Оля, і усім остальнім мама кланяється разом усім близькім і далекім, привіт, Мурі, Анне, і усім твоїм подружам. Оля я твої откриткі получила зразу ж, одні пишемо 21/хлї, - а друга 1/хлї. за котори нещиро раз вам благодарю шо ви на мене не забуваєте, шо я є на чужині оторони, ой Оля я як узьяла врукі откриткі, то ірко заплакала шо ти угод небагити собі і не щемо друг-друга, ой як ви там біди живете, Оля не бросай ма-ти, не дай бог мати сагий оставатъся, Мама я вам вислано 50 марок так шо ви не дїть від мене гроши, і пишишь ги ви получи-ли фото тїні я вам теже послала, Мама і не журитъся і не плач-те і ти Оля дай бог може скоро побачити ся, Оля напиши тїні

Absender: _____

Надавець: _____

Отправитель: _____

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому: _____

Warka Zwietus

**Ostarbeiter-Frauenlager
Aberlingen (Bodensee)**

Ort: _____

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Lagerstempel

mit genauer

postalischer Angabe

Postkarte

mit Antwort

Назву області, повіту і уряду
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латинскими буквами

An, Кому:

in:

куди:

куда:

Straße:

Вулиця:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Мамко за мене не тур-
бується. Но Мамко тур-
бується за доном!
Мамко, живе троже все сла-
стоуєного а з ким моту-
ють. Году вилести з Мамкою
буде. Ну пока зостанеся
жінка а здорова когось
жінка а писати більше
новості. Доє візантия
з приємом. Така
1/11-43 р. Мамко

Ур. Мамко
С. Мамко
Александровский р-н
Тристаново
Тристаново
волость

1.9.43 р. з Термани.

Здрастуй дорогі мої родичи згорна
родня, не забуваючи і мноюувачася Мама,
Пилип, Пота, дестра Оля, всі мої маленькі кривини.
Соботував, що я поже пишу і здорово, і год і Ваю
пильна, наводжуся на старомі місце, за год я
у поетам не митам, не брима і свідомі
дів здоровю. Ті откритки які Ви сілали
я всі подумав за которас я Ваю дякую, що
ви мене ще не забули. Виходив день раз у тижні
у неділю. Тіата у місяць. Імарок, Маруся,
тебе, жиди всі благополучно так як і я. Хотів
писати і не запаркав. Такості (ви) яка поводити
на україні і тут не бачимо за це вриді, що
я тут наживуся. Стіраюся, на того мити
співати і хазяїна зостану на дні і на п'ятницю.

Deutlich u. auf der Linie schreiben! | Писати виразно і тільки на лініїх | Писати ясно и только на линиях |

Absender: _____
Надавець: _____
Отправитель: _____

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому:

*Fräulein Zuber
H. Zuber, Post, Kohnen*

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

*Winterspelt (Post)
Kohnen*

Joh. Bapt. Kohnen

Baselwirtschaft - u. Handlung

Winterspelt - Krs. Paderb.

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Хукевич Василь
Горб. Лаврент
Ладен Клемент

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

Лист пишу 2/6 43 року
Лист від землянина Васи
до своєї рідної сестрички
Тані Тарз з тоді спо-
відаю так що з жив
здоров того й тоді
живаю й пираю
тоді свієї з найкращ-
шим сердечним привіт

3964
Postkarte
mit Antwort

Назву області, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латынскими буквами

Ан, Кому:

in:

куди:

куда:

Straße:

Булаць:

Улиця:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-
amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Хукевич Василь

Горб. Оксенту

Край

Ротм

Гевет-Гуту

Україна

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

Танз і промчу тече ширдаєт лісії привіт
родні мамані і братину Вані і свої маві
і оні і всім родним і Тиндним згідно
Бенер новостів у мене німа нона пірний піно
одтеди получив одно а од вані 4 і всі тавр
з вислав до мамі своєю карточку то мамі
воше мпалукити то понашати мні то
мпалукити Танз німа мні свої новості
дні о увас Танз туд уне унає пошта ді
звоні поспіє через 2 тижні будуть зніма
тнву втону сонному лагері родно патісакі
драбріні. Ід Танз етні довідані з тира
дні усім привіт від мене. туд отвєта зк
солоний чєтє Тисєв Цєчєлєнєк 2/6 1930г.

Absender:

Надавець:

Отправитель:

12
Ludwig Hölz
Dorf Osdorf
Kreis Rottm.
Gebet-Litau.

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Отвѣтъ в Германию

An, Кому:

Hefelner Kasyl
Post 1 Kausitz

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Kaiser Heune

Absender: .....

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt .....

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer .....

abs. Leon Cyba
in Benzendorf.
nab. Salzweber. Altm.
bei Ewald Prutz.

DER FUHRER
KENNT NUR KAMPF,
ARBEIT UND SORGE.
WIR WOLLEN
IHM DEN TEIL ABNEHMEN,
DEN WIR IHM ABNEHMEN
KÖNNEN

Postkarte

Mr.
Maryna Cyba
in Olesivivka

obst. Lumska

Romney

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer .....

Ostland

22/3-1942. Дростури Меню моє і Гіти Лева Мого Сиринця
Ваша дитина дуже васу мав здоров'ям і вам Меню васу
Хорошою Клавдією мої, Меню Марина і Валер Сиринця
Мішаной і мене і особе 90 уєв часу Невідомості
адреси, Вейкранки ви мовуєт про мене Зайди Жуковскі
Підписав мене ді на одні півні адреси, півні
Зорозом пропущені врану Сирова Пріти вимови
Посилаю вас Меню васу об'єднані в Меню васу
Написав мені про вашу здоров'я, пропущені Ікс Овру
Дитині і про Новов, і за вами Криво Сиринця і Говору
Про Невідомості Меню васу і Меню васу
Пропущені про Василь, і Івана і Гіти передати
по Низькому поклому Гіти, Івану Дмитрові і Меню
Меню васу передати мені по Низькому поклому Василь і Меню
Вимови і Меню адреси по Івану Робині і Меню васу
Підписав і мене і Гіти і Меню васу Гіти.

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Matthias Klara
Reinhold str 12
in Oderech

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

Kr. Zelleschau
Schulstr

Abgem 16

Дорогий Денюмо
Синя Нена
Милих Дити
Кемпс в ас всех
Крепко мило
Я вам свой
привет
много Я вам
всего хорошего

Postkarte
mit Antwort

Назва міста, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район області бюро труда
писати латинськими буквами

An, Кому:

Zibau

in:

Kopf Michaelow

куди:

куда:

Straße:

Вулиця:

Улица:

Kreis:

Powit:

Rajon:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Ukraine

Summi

Michailow

Zybotan

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

Я пишу сую мтой не в здоров
нахо не в вержанне ухази
некарачло и немоха немо
здоров не боной работа почти
моя вся не ныва урдаи коси
ружками художков поучил дв
открыти здому я по сави
воткрытой а здому не ст
один болено о вас ~~дана~~
принятии кто зродив
долю нечеловеческого не в в слон
вержанно я передо проивет
работам и проивет забубав
мойх детей в вержанне
табачку ~~Питан~~ М. Зубов

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Libau Anna
Dorf Michailowka
Kreis Burin
Gebiet Pommern

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому:

Matfches Klara
Reinhold Hroff 12

in Odereu
Kr. Füllichau

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

schw. Bus

25/11-43

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Ziban Polina

Völklingen / Saar

Lager Ost v. arb. v. 2002

Lagerstempel

mit genauer

postalischer Angabe

Arbeitsfront

Völklingen

Здоровіуйте дорожні родичі моїх,
мама, Яким, Іваном і всі родичі-
ми. Передаю я вам всім свої гарні
закордонні сучасні німецькі привіт
і щиро бажаю вам щастя і благополуччя.
Зимі Дорожні родичі перше пишу
я вам писемко і.е. вітанням до всіх
хочу не поспішати. Виглядає, що не маю
можливість вам і писати, тому що про-
сто не маю часу, але все одно, як я
вам пишу, то ви не забудьте, що я
вас дуже люблю і завжди буду з вами

Postkarte
mit Antwort

Назву області, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Повіт, область і бюро труда
писати латинськими буквами

Ukraine

Ribalka Marko

An Komu:

in:

Куди:

Куди:

Straße:

Вулиця:

Улиця:

Kreis:

Powit:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Dorf Rosisch

Bolschepisarenwskii

Bezirk Sumskaja

Увіт.

Косподола 18

Absender: _____

Надавець: _____

Отправитель: _____

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому: Ziban Polina

Völklingen (Saar)

Lager Ost N 1

Ort: arbeit N 2002

Lager- oder
Firmen-
Stempel

25/11-43 Stube N 28

Die Deutsche Arbeitsfront

Lagerbereich Völklingen

Barackenlager I

Die Deutsche Arbeitsfront

Absender:

Lagerbereich Verteilungen

Barackenlager I

Wohnort, auch Zustellort, Postamt

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Письмо получено 28/IV-43г.
Мне big ваної горки
Полі. Здравствуйте доро-
гіє погетелі Мама брати
і сестра. Во перших етро-
ках моего листа я вам
снова пишу, что я живу и
здорово того і вам благодарю.
В вашей украинской на-
мні. Во вторых етроках
моего листа я вам передаю
свои одинокий, стужный, да-
льний германский привіт.
Привіт Мама брату, сестра
і всім оставшим сестрам
і їхнім дітям.

Postkarte
mit Antwortkarte

6

Ukraine.

Зеліт Summi

Bolsche-Pisarenwki 2-n.

Dorf Istanitschno.

Lilancerlei Mataci Artem

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Тепер дорогіє родітели я вам опишу своє життя,
життя моє пока нікого, працюю я вмістє с вата-
ми сгруджувати і нагруджувати кірпіг с вагонів.
Дорогий браточек Коля я на вас обіцяюся тому ви
не пишете мені нісьма, а вам написала 10 листів;
сестри Дуни з а от вас не налутила не одного листа
а ще посила на Катю Чи на Павлу з а отвітуйте
налутила. Дорогіє родітели коли налутили мого
листа то напишіть мені всі вісті які є всім
нам ви проводили зиму, як проводили празники,
який у вас урожай, що ви посадили на огороді.
пропишіть гі німа нас був набір в німецьку чи
ні; коли був то пропишіть кого взяли з нашого села.
Пропишіть як ви зараз живете, чи є у вас хліб
чи ходите на роботу в колгосп. Дорогая моя мамка
мені пишіть добре, щоб луги були ягоди якіхала роді-
тели передаю я вам всім по ніжному потилю і
ваша дот Коля.

Absender: .....

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt .....

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer .....

Postkarte
(Antwortkarte)

Deutschland.
Völklingen (Saar).

Ostlager № I
Stube № 48

Libanowa № 1028.

Die Deutsche Arbeitsfront
Lagerbereich Völklingen

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer .....

~~Ostlager I~~

Absender: **Duni Ciebulci**
Надавець: **Stendorf**
Отправитель: **Stendorf**

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

Post Bredenberg
Kr Stardart
Mecklenburg
Передайте привіт мо-
їм батькам і дітям. Нам
дуже добре. Давиданка
розказує про нашу
роботу. Нам дуже
погано. Без родичів.
Давиданка цілює вас.
Ко всім родичам. Дуні

Postkarte
mit Antwort

Назву області, повіту і уряду пра-
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латинскими буквами

An, Кому:

in:

куди:

куда:

Straße:

Вулиця:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Ciebulci Antoni

Bobule

Benke

Krasnopolskij

Литва.

Україна.

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

18-43р. Здрастуйте дорогі мої, папа
матінка, Талі, Шура, Маруся Завиша.
Зу Тарнаві 7 міну. Я приїдаю свій гарячий
пиріг. Мені дуже добре, тільки плоху що
нема родних. Їсти 3 рази в день, супу і потім
ще коре і масло ну і інше. Матінка не
різняє за мене не тільки я тут, я умісти
із Омельянові лідою і 4 думівських ну
я роблю у папа 10 душ у кукайців. Я
папа і матінка скоро приеду додому. Матінка
приїмлює открытку на обертці. Тут ви сі-
час знаходитеся і я їмоща дома. Я ваше
здоров'я і Папаші все теж як і дома.

Я матінка скучила за вами і за папашою
а також за Талію і за останніми писаною
оним так нема ботани, досвідати

Absender: _____

Надавець: _____

Отправитель: _____

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

Mendorf

An, Кому: *Duni Ciebulci*

*Benderfelde Post
Hr Stargard*

Ort:
Lager- oder
Firmen-
Stempel

Mecklenburg

Absende:

Wassili Diwanjak

Neuwied, a Rhein

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt

Sonnenstrasse 2.

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

DER FÜHRER
KENNT NUR KAMPF,
ARBEIT UND SORGE.

WIR WOLLEN
IHM DEN TEIL ABNEHMEN,
DEN WIR IHM ABNEHMEN
KÖNNEN

Postkarte

Ukraine

Fischwehns Michail
gebeit Summa
kreis Buzinski
dorf Neu. Tschascha

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Trubnyy Muxim

Письмо получено 22 августа Письмо от твоего
товарища Кибукина. до моего товарища
Миши. Впервые строчка моего письма тебе
сказано отом гено з ним здоров и того тебе
желаю всего наилучшего в твои Маша и
вработи и перадою я свой великоблудий и привел
Маша, а сейчас находилась у гермоки вгороду
Нойбери. работая у большого хозяина. поповеда сам
без товарища в мой товарищ Вася и Иван Маша
да давай мне. Маша промисла работая
окрив и помож и придворе работая. Маша кормит
хорошо и промисла Маша мне видан коетом
Маша работают сномки два ружья один ружьи
4 французиз хозяйство такое до двенадцати коров
8 коней и имеет молотилку савоуру. Маша
прокитер всеки Маша промисла Маша
новости есть ли молотилку конем Маша
нишя Маша до фредора деревни Маша промисла
я нибя и нибя свою фредора деревни Маша
Маша

Absender:

Wassilij Giberljak

Wohnort, auf Zustell- oder Leitpostamt

Neuwied a/Rhein

Sonnenstrasse 2

Postnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

2

Почтовый ящик 22 в деревне

Почта от станции почтовой

Ваши почтовые отправления

идут в путь с вами со спокойным

сердцем и с надеждой на скорое

с вами возвращение в дом

и вашу семью. Мы все очень

за вас и надеемся, что вы скоро

вернетесь домой. Мы все очень

за вас и надеемся, что вы скоро

вернетесь домой. Мы все очень

за вас и надеемся, что вы скоро

вернетесь домой. Мы все очень

за вас и надеемся, что вы скоро

вернетесь домой. Мы все очень

за вас и надеемся, что вы скоро

вернетесь домой. Мы все очень

за вас и надеемся, что вы скоро

вернетесь домой. Мы все очень

за вас и надеемся, что вы скоро

вернетесь домой. Мы все очень

за вас и надеемся, что вы скоро

вернетесь домой. Мы все очень

за вас и надеемся, что вы скоро

вернетесь домой. Мы все очень

за вас и надеемся, что вы скоро

вернетесь домой. Мы все очень

за вас и надеемся, что вы скоро

вернетесь домой. Мы все очень

за вас и надеемся, что вы скоро

вернетесь домой. Мы все очень

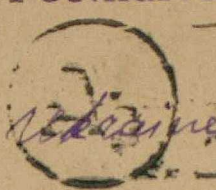
за вас и надеемся, что вы скоро

вернетесь домой. Мы все очень

за вас и надеемся, что вы скоро

вернетесь домой. Мы все очень

Postkarte

23

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Neuwied

Katerina Giberljak

Summa Leit

Kreis Buzinskij

dorf Neu-Tscharcha

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Neuwied

Neuwied

Neuwied

die Fernsprecheleitungen mit privaten Gesprächen verstopft, gefährdet die Betreuung der durch Luftangriff Geschädigten!

и если пропускать эти разговоры, то это может привести к тому, что вы не сможете получить необходимую помощь.

Сидит отключен и выключен

и выключен

Мамаша я слышал Наводимусь у германских работников
у английского хозяина Я. Поня-вот сам по своим товарищам
незаметно же такими и уевки Мамаша у этого хозяина
работы для русских рук из Мариуполя и других из Куроворода
одни русские сапёры французы работают много Нам до
хозяйство у этого хозяина 40 коров 8 коней 20 овец 2 овцы
и имеет трактор имеет Машину Самосвездку Скамбидо
Самаша я работаю по разным работам и на поле и в саду
всю работу можно работать до 4 часов вечера у себя
нашестого работаю у себя Мамаша Корина Хароши
и у себя в саду у себя приварот хороши и хлеба дают
всего на день 300 руб. Масло ни не даю. Мамаша
протинит я бы не вёлся я у вас работаю и обиди
я бы не вёлся я бы не вёлся я у вас работаю и обиди
протинит про тин хлопков в которых вернули лагер
где они едят в дома где Мамаша протинит
я бы не вёлся у вас едят кого иже забросили и много
накого Мамаша Нам видны работы Котлами
Нам протинит Ямарен у себя Мамаша протинит
я бы не вёлся Ямарен у себя Мамаша протинит
пошлаю другу открову мою сам не пойдёт в Мамаша
Мамаша протинит Ямарен у себя Мамаша протинит

1342 р. Добрий день мої ногги а окни згорова зоро а
ван жидарю. Я живу у хазарна. Это добре
ище ала і подобно мое хазарна така робу
а маріи Михайлівна скажеті і. Работа на така
1 корову доить і биней і добух зусей зокупей і з кноті
7 овезь. Мясца по горю. Сад такий як панасів і зусей
4 селі. Тронеміно де зана. Жити добре хазарна
поска дусе робка незнаю як ніхто така зб рідна
жидарю. Я зусе икоди не марю зроби і ні разу не
жидарю. Яке добре добре. Хазарна гара мін і мін
жидарю. Жидарю а одно просте і чужі і муси і
жидарю. Жидарю так хазарна кривить щоб у джидарю
жидарю. Жидарю і з одні жидарю. Я зусе раз бачу
жидарю. Жидарю жидарю поновіла за ніким
жидарю. Жидарю така гарна весела дусе дусе і
жидарю. Жидарю жидарю не сердишся жидарю
жидарю. Жидарю і жидарю жидарю жидарю

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Liganenko Nachija

1304

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

27/серпня 1943 р.

Лист від вашої доні Наді.
Добрий веч і доброю здоров'ям,
дорогій ріднимокі: мамочко,
мамуся, Віда, Володя і ви Татусю
і Максим. передаю я вам
свій скупно-сердечний привіт
і всім родичам і знайомим
і бажаю всього найкращого у
вашій нинішній. Побіжне, що
я пока була й здорова
тою й вам пишу.

Postkarte
mit Antwort

Назву області, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латинскими буквами

An, Кому: Liganenko Andrij

in: Ukraina

куди:
куда:

Straße: Kossariwtschschina

Вулиця:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-
amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Talalajewka

Гути

Ротну

Листа я вважаю за 14 днів. Одернана, з великою ра-
дістю, за якою безліч щирої любові і прага чужому. Ох, як я
зраділа, як одернано узнана що щотижні - Бодово не було
відповідей. Життя наше проходить по-старому. Сьогодні п'ятниця,
я цей тиждень роблю вночі і знаходжуся зараз саме в бораци.
Дообід спав, а пообідавши (хачу стейк сун) сіла до письма, всі
откриті. Нераз попередити була доміглася до кожного способу
за сповзати і читати не міг. Але нікому було мене втихошму-
вати, задала, задала ти, моя сестрице відомо, всі - всі писали мені,
- всім спухайте мене, а яні вояє батюшки, муз... Хотіло мати
моя обов'яз. Висно, п'ятниця - не дома, не свідать і п'ятниця хогі в Нім-
чи воя хіто як частіше має, ну мені ні в чому не веде. Бувають ще дома у
наш, музична, дітята хог біють пошуміла а я, що задала?

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Ligantenko Andriy
Simy Gebiet
Dorf Kassaritzschina. Romny

Postkarte
(Antwort)

Vidpowidь do Nimechhini
Ответ в Германию

An, Кому: *Ligantenko Andriy*

1306

Ort:
Lager- oder
Firmen-
Stempel,

Betriebslager
Weißborn
Zwickau i. Sachsen
Deutschland

Absender:

Игнатенко Ольга.
Франц Йоханес Йоханис

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt

визг. Озер. Дюссельд. 19.

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Добрий день моя дорога
мамо, а також і твоїх
і обраних родичів.
В перш за все,
з переданою своїм шефосудом
ним привіт прийми.
Я сподіваюся, що з нева
і здорова тог і ваш нем
паш у вашій невідні.
У мене новостів немає ніз
ких невідомо хороши
у нас у вогни. пошкано ро
бити у вогна родоба у мене
Така неприємність. у халат
крий пошкано вогни подіб.

-3756

Postkarte

Игнатенко

Ольга

Б. Ромни. Романского р-на

Сумской обл. С. Засуль

улиця Моєтова

пол. Игнатенко Марія

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

26. 08. 43.

своїм батьком погуд полюбив і там же що приїдемо жити
у Рад. а опісля і там як приїдемо до вас до підка
тата Євдокія Александровича а кох і цілу ніч світи ніч
ката у мене обіділа і з вами і швидко ніщо не міг
мені і я нікому, і ось і ризи. Ризи коли як приїдемо
а приготувати таке що я ще не бачила крім як їсти
їж як вернуся додому то все розкажу. Мені хо-
рошо. Пишіть які новості усім крім батька. на сві-
адрес щоб я могла писати написав до на отримати все
на напису. З об. Мамі С. написати нічого і об'явити про
і там позначити об'явити у відповідь. То перекажи.
Вислано мені картонку із всіх усіх і Мамі до з'ясу
має яка вона в гроші не віднайти і приїждіть у конвент
а з вами об'явити гроші об'являється сфотографувати то
вислано. Мамо перекажіть свої адрес дітям крім

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Lagerstempel:

mit genauer

postalischer Angabe

Postkarte

mit Antwort

Назву области, повіту і уряду праці

писати латинськими буквами

Район, область и бюро труда

писати латинськими буквами

An, Кому:

in:

куди:

куда:

Straße:

Вулиця:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

13. Врання добрий день
і добрий час дорогі
родичам! Мама кохана
і тата! Рад тиждень
я вам свій квіт
сердечний горячо стис
привіт. Я пока живу
здорова. Живу нашім
мисл. Окрем налуччим
откриттям усе ви

Finanzen Kassa
Berlin Baumstrasse
Königsberg
208/18
21. 7. 1918
in: Bezirk Sumero
Rayon Talakewski
Dorf Kozarintschow

писали 10 серпня а я почути 10го Вересня за яку
друге датию. Моє життя проходить однаково роботою
повсюди часом роботою дві землі поклоїнероботою
робота жарома легка і справить загод почти
нічого несправнога ну і парвять тіже ще нікого
испорвала до роботи тата що одома нервентя. од
Наступні: часто полухато. пішла то і усе нікого
тілво хазяїтв причина. і роботи дуже багато
мні хоч невірно тата. Умжно ну а часи од роботою
А тоді іду накурки помагати. до голодний невенюш
ну усе нікого тілво дуже суцно за всіма рідними
і ми незнаємо коли додем. привені від мене знаті
Ім' Наймачі Коси і 'моді' і всім родикам
і знакоми. Ну ским досвідатя цімто вас крест
мичів мні хми єновості до мні дуже важко

Deutsch u. auf der Linie schreiben! | Писати виразно і тільки на лінійх | Писати ясно и только на линиях |

Absender:

Надавець:

Отправитель:

29
Zihamenko Kozaka
Bejers Sumen
Tabulcaevskii rayon
Dorf Kozakivtshana

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому:

Zihamenko Haritina
Berlin Baumzeulenweg
Kopenicker Landstrasse
208/118.

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Absender:

Lihamon Nadja.

Liemen-Schickrowersee

Wohnort, auch Zust.- oder Leihpostamt

Eschen Rüter Schirmstrasse 10-11

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Привет издалека от Космичи
доброй день многоуважаем-
ной родные мамы, сестры и
маленькая сестричка
Лидия. Первым делом своего
письма я спешу вам со-
общить о том, что я пока
отдыхаю и здоровья всего и вам
желаю. Сколько я вам вам
послала отрывков моих
их наверно не помучаю
а я все жду от вас ответа.
но наверно его все напрасно.

Postkarte

mit Antwortkarte

An den

Lihamon Lerhej

Lumi Gebiet

Zürich

Rilovskij Kreis

Banhot Woroshiba
dort Picki.

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Когда бы вы знали как тужу себя на
ужей стороне мужно но я не могу
вам все описать еще бо себя пока
очить не могу и то я все тоскую по
своим родным, но мнѣ вы сами
знаете какое первое время всем
приходяща всего увидѣть вам тоже
вам сейчас очень трудно много работ
а работѣ некому так все мы знаем.
Первое пишу про своего мужа
мне в том нечего работать ма
стером шесте в стальной, работа
мнѣ и хороша, сами не знаю, так
мне мнѣ овец всего прошло не
видели ни огура ни помидора и так
далше. Но о себе не скажу все
побарошу погода не изменилась
Такая как была перед при
едем иду в дощечки, кто взо, кто
хотел и описью, с тем до свиданья
еще пишу всем правду пишу и целую
бесшутно раз, передовайте всем своим
родным и знакомым, и прощай не
забывайте меня и молите бога за
всех, с тем до свиданья доль
20/III-43 года целую маму и папу.

Absender *Lehman Lerney*
Sumi Gebiet Bilopolskij Kreis
Wohnt, auch Zustell- oder Teilpostamt
dort Merz

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Postkarte
(Antwortkarte)

An der

Lehman Wadja.

Siemens-Schürmerwerke

Essen (Ruhr)

Schürmanstraße 20 II.

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Ziganok
Schura
Ostlager
Hermsdorf i. Thür.
Lager für
mit genauer
postalscher Angabe
Oberndorfer Weg

отримала писма 30.6.43 року
зупустите дорожю мій
родни напана мамини сестри
намі і гали і дочка напана
и браток Гер у дитина и здетками
и тотя родна сваста сім'я и то
все суседи і хоту вам сообщити
вотам что і пиша и здорова
и милаго да життя хорожой.
сестричка намі і вам пиша

Postkarte
mit Antwort

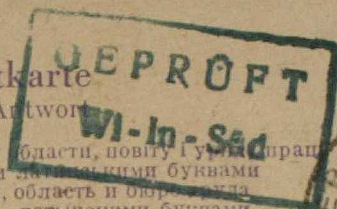
Назву области, повіту і уряду
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латинскими буквами

An, Кому:

Куди:
Куда:
Судити:
Вулиця:
Улиця:

Kreis:
Powiat:
Район:
Dienstpost-
amt oder
Gebiet:
Область:

Arbeitsamt:
Уряд праці:
Бюро труда:

Ziganok
Waltger
Iwackowo

Schalikinski
Lutsk
Ukraine

отристки а додвоє получила всего одну в того жиди забрала
промене шови пишете листі мої родни і очень стала рада
шав уже узнала адриг своїх двогон и своїй пламничі думи
тод уже приписуює скими тамени веселіне стоне и полу
одних писмо оздому и пошлого того і казнато ну то жене пише
думи тобана пише мені часто маме сестричка получила
думи отристку то пишеут шо нїмає браточка поїхав у вобоз
то пишеут жидома чинилиме тоатиаме мени жидома сїть
оламо чи живе залїна вали и так амд и пить как живут
в горах сими сестра маме і очень безвокойлас повас очень
повсех своїх родних маме мени уже прислала шуря ники
Хворова и думи картоку і то така стала рада маме здрива
моки сїмичева и шуря маломомова и онукута сїмичева и думи
девочки сїмичева маме і б уже хотела шав и мої родни прислала
картоку тамени бробо веселі маме здрива шуря ники
у сех кривко дорога маме сестричка пишеут вем привете

Deutlich u. auf der Linie schreiben! | Писати ясно и только на лініїх |

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Ligamon Mastje

Postkarte
(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому: *Ligamon Schurz*

Ostlager
Hermsdorf i. Thür.

Ort: **Oberndorfer Weg**
Lager- oder
Firmen-
Stempel

Baraghe 10 cm. 1.

34

Absender:
Надатель:
Отправитель:

Limbalow Winder
Br. "F" St. 16

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

Osterbeiterlager
Steyerberg
über Stolzenau / Weser

Postkarte
mit Antwort

Назвать область, повість і уряд праці
писати латинськими буквами
Росія, область и бюро труда
латинскими буквами

Karlsruhe

An, Кому: *Limbalowa Dürsi*

in: *Heichow*

куди:

куда:

Straße: *Wosnesenska 33*

Булац:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Ration:

Dienstpostamt oder *Sümi*

Gebiet:

Область: *Heichow*

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

Здравствуй дорогой мамма
Я живу здорового и тебе желаю в
твоей жизни Я уже пишу третью
открытку но от тебя не получаю
Живу по старому мечтало о родиме
мама когда получишь открытку то
напиши какие у нас в городе обсто-
ятельства и как ты просясь в
настоящее время Напиши Марь
дома или нет здоров или болен
Живать много не буду может быть когда
буду увидимая то все подробности
расскажу о своем оныди Стен до свидан-
ия С приветом Вадя

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Глишков
Воснесенка 83
Глини
Лимбал Диржа

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Отсез в Германию

An, Kom.

Лимбалов Витали
Р. "F" 84.16

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Ostarbeiterlager
Sleyerberg
über Stolzenau / Weser

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Писмо
до батьків

Heilstätte Heilersen
bei Lützencheid (Westfalen)
Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

Postkarte
mit Antwort

Назву області, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латинскими буквами

6 6

An, Кому: Мотренко

1943 року 1 АН по
Писмо от офіційно
кого Андрійовича
Лобина Дмитренко
Писмо я вам
Получив 30 Ано
ни дейного росію
схмизиди
и Пиралда та
вам свій Писмо

in: Дмитренко
куди:
куда:
Straße: С. Митвинов
Улицы:
Улица:
Kreis: Р. Путивел
Повіт:
Район:
Dienstpost-
amt oder
Gebiet: облост
Область:
Arbeitsamt: Сумська
Уряд праці:
Бюро труда:

Украина

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

[illegible]

Absender: _____
Надавець: _____
Отправитель: _____

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Antwort in Germanien

Андрей

An, Кому:

Цитренко

Heilstätte Hellersen
bei Lüdenscheid (Westfalen)

Ort: _____

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Absender: *Grand*

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt
Auschnitt

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer
Lager 3

Bazarke 10 St. 1.

Caneta 2121

**Faßt
Kohlenklau!**

Verderbt dem Kohlenklau den Spaß
und spart mit Kohle, Strom und Gas

Postkarte

Ob chernjeczka

Brazion kolezkożko

Poschta schumeka

cholsiana 2121

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

[illegible]

39
Abstand
Tufan Lungen.
Großgrote N 74
Wohnort, Postamt oder Leitort
über Mischthausen.
Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Postkarte

Lina Rykati.

Konoton

Kreis Lumskeja

конотон
мечомоловско нх

Nach Luftangriffen

keine Privatgespräche
am Fernsprecher! Du gefährdest sonst
luftschutzwichtige Gespräche!

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Дорогой день от берега дорогая сестра
я передаю Сергеевичу привет твои
и мои любимые сестры. Наси. Умим. Ол
зи. Пром. Гам. Собира. Уоя. Слава. Соу.
Жив. Здорового. Вам. Желаю. Мими. Яван.
Аом. Вас. Нерого. Неполучаю. Сестры. Ак. Неви.
Кваторант. Усу. Сига. Твоего. Но. Не. Най. Прими.
ле. Н. Мий. Адрес. М. Миль. Гол. С. К. Р. О. З. Ра. Ве.
ав. Суст. В. Сер. Мам. N 77. Ак. Ру. Ва. Это. Хотел. Не. Сю.
да. Но. Даст. Мий. Адрес. Мими. Ты. Ак. Про.
Живаете. Ак. Нам. Тел. Мим. Пром. Ноди.
Жалост. А. Я. Мим. Живу. Хорошо. Кор. Мим.
У. Ф. З. И. Ном. В. Мим. Ты. В. К. О. Д. Ни. Ко. Ж. Не. В. О. К. Р. Е.
С. И. Е. Мам. Гого. Да. М. Р. И. М. И. З. И. К. И. Ж. А. Р. К. А. Я.
Ж. А. С. И. В. А. Я. К. О. Н. Ч. И. Л. И. И. К. О. Т. И. К. Е. Р. А. В. О. Д. И. М. И. Р. У.
В. А. С. Т. Е. З. Д. О. Р. О. В. И. В. С. А. И. В. С. И. И. В. С. И. 22/8-43.

Absender:.....

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

DER FÜHRER
KENNT NUR KAMPF,
ARBEIT UND SORGE.

WIR WOLLEN
IHM DEN TEIL ABNEHMEN,
DEN WIR IHM ABNEHMEN
KÖNNEN

Postkarte

Herrn

Herrn August Obermann

Greßgrabe 77

6 Mühlhausen i Thür

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Abgänger

Tyran Luren.
Großstraße N 77
Wohnort, auch Postell- oder Leitortstamt
von Mühlhausen.

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Postkarte

Chuvolar Chuvotarynka
Dann Ostarynki. Kreis
Honaton. Sumskojo

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

DER FUHRER
KENNT NUR KAMPF,
ARBEIT UND SORGE.
WIR WOLLEN
IHM DEN TEIL ABNEHMEN,
DEN WIR IHM ABNEHMEN
KÖNNEN

Добрый ден а во вечер Федор Засильев
и привет от друга твоего твои те
бяни Ленин среди Лесевенни Мими
и передай привет тому это Нерад го
рою Молю Сообщаю тебе дружже. Цоя жив здо
ров того Ван Иселаю живу в Красном
сели Неволицом 85 дворов через село Желе
зница и протекает вода Н. протекает Мелница
Жива закончили урожаи был хороший же
та мало Ситоты Ринне Мисеница и т. п.
овес как зрело хороши т. п. все есть
зрелый. Зрелый зрелый поляки француз
двигатели и т. п. двигатели 2 ладки т. п.
среди как живем и как моя т. п. и не
это т. п. т. п. Неволицом процветает
всех

Absender: .....

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Postkarte

Herrn
Eugen Hermann

Großesgrabe. 74

G. Mühlhausen: Thür

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Nach Fliegerangriffen

Privatgespräche

am Fernsprecher **unterlassen!**

Absender:

Adolf Seidl
Haut 51

Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

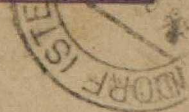
post Karindorf
Kreis. Hautberg
Ostmark

Служба почты
за почтовым
матом
почты муним.
необходимо
государства

Postkarte

Zürich

YK U. P. minor

~~Sumera Oberst~~

~~Smirangie~~ Zürich

~~F. H. H. H.~~

~~L. H. H. H.~~

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Отпущенка від Могого сина Гуанка
Синиана Мухана. 1 серпня 1943р.
Добрий день ми та ми чому ви
не пишете мені з мого сина ви
мені ти пишете мені до я тут про
ду. ти здоровий. саз саз робити
багато. Кого мені робити. та ма-
всереді. Мого Муху. Синиан
Залиши ми не буди мені. Мого
до мого сина. Мого сина. Мого
мама. та ми. сина. Мого сина.
Мого сина. Мого сина. Мого сина.

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Luralo Katien

Durchgangslager

DRB.

Bahnmeisterei

1120 im Innkreis

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

Postkarte
mit Antwort

Назва області, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, де мешаєш і бюро труда
писати латинськими буквами

An, Komu:

Luralo Katien

in:

куди:

куда:

Straße:

Buлаця:

Улиця:

Kreis:

Pовіт:

Район:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Dorf Piszczekow

Piszczekow

Wlaniński

Luralo

Wlaniński
Wlaniński

Здравствуй море салубоє здоровствуй
смилая река здоровствуй мати моя
родна і шлю привіт з даліка і
Здравствуйте дорогі мої родителі
Мати моя Полі Катя і всі діти
вперше написав тобі малюнок
открытки сповідаю я вам
в том, що внаслідок цього
на кожного в Австрії в сорок
днів в залізничному нагрі робимо
на залізничі всі висті одиначити
дні марує і на тій кані і люба
всера дитина твоя

і є першмайським листом. Невідається мені не погано. Дорогі
мої родителі за мною не бісуються,
не журяться, не сумуйте, живі будемо побачи-
тимось. Їїти доноту нам тричі по сорок
250 гр. хліба. Хлопці, які з нами їжами
роблять у казаків: Анатолій, Іван Пота-
пенко, Микола Вилищук, Василь Денисен-
ко. А інших хлопців ми не знаємо де
роблять. Дорогі мої родителі напишіть мені,
як виши, чи поспішили город а також які
новости. Чи доси хліб є. Ну пока доведи-
мося до білого моря на отримати бага-
то не кинути. Передавайте привіт Дяді
Генаті, Віті, Невді Н татові Мурі, Моті,
Павловні і всім сусідам і останнім родичам
досвідчим. Нещу отримати. 29/VII-1943р.

Deutsch u. auf der Linie schreiben! Писати виражено і тільки на лінійках! Писати в основі і тільки на лінійках!

Absender: _____
Надавець: _____
Отправитель: _____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Postkarte
(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому: Furculo Katicu.

Durchgangslager
DRB.

Bahnmeisterei
Ried im Innkreis

Ort: _____
Lager- oder
Firmen-
Stempel

Absender: Völklingen-Saar,
Lager Ost 1, 1932,
Wohnort, auch Zustell- oder Leitpostamt
Zukankow Nikolai.
Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Здравствуйте, дорогой
тема, мама, Володя, Зуканово, Дача Стефан.
тема Яков, Леня,
Кольд, темя Ванд,
темя Ганя!

В навходящий момент
я пока жив и здоров.

Госылаи я несколько
писем до дому, но
мне ответа не дали.

Работают я на
металлургическом

Ukraine
Postkarte
mit Antwortkarte

Вуканово Дарод Втедр.
Dorf Porowka / с. Поповка /

Kreis Kirov / крутецкой р-
Уевиет Ситты / суринская оа

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

заводе в городе "Фромбшннен-саар,"

Саарской индустриальной области.

Писал я несколько писем Вуканову
Михаилу Васильевичу, но мне ответа
не дал. Если Михаил нейдет, то пере-
дайте Зои, что я писал два письма.

"Зоя, прошу понаблюдать нашиште
письмо, если Михаил придет нейдет!"

Передавайте привет всем моим друзьям
и знакомым, которые находятся дома.

Особенно прошу понаблюдать прописать
про Михаила дома или нет. Вы пишите
в письме, что друзей дома нет, а Зоя не
прописала. Письмо я получил 10. Ут. 43 года.

Abgänger

Gebiet Summy,
Kreis Bupcz, Dorf
Popowka, Lukanowa Daria.
Wohnort, nach Zustell- oder Postamt
Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Пожалуйста на этой стороне
ответ!

Ukraine.
Postkarte
(Antwortkarte)

Deutschland.

Lukanow Nikolai

Vöcklingen-Saar,

Lager Ost I, 1932,

Stube Nr. 3.

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Abgänger:

Völklingen-Saar,

Lager Ost 1, 1932,

Wohnort, auch Zustell- oder Postamt

Lukanow Nikolai.

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

"Здравствуй, дорогой
Зоя!" Шлю я вам

маленький горячий
привет! Всем получите,

это мое письмо, то
передайте моим, что

я на их рассердилась
потому, что сколько

не писала им писем
а мне ответа совсем

не дали. Как этим
вопросом меня часто

Postkarte

mit Antwortkarte

Ukraine

Загреб

Lukanow Soja

Уланова Зоя Василь.

Dorf Porowka / c. Поповка.

Kreis Kurež / Крупецкой

г-н /, Gebiet Sumy / Сумской

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

область

тревожит и беспокоит. Если ~~...~~ - забудь смир-
нось, то прощайте понашему! "Михайлу
своему наилучшему из наилучших друзей
писал несколько раз, но ответа нет никакого,
если обо мне забыл, то я его никогда не
забуду и не изменю и буду помнить до самой
смерти. Если он дома, то пусть даст ответ!
Теперь, Зоя, я хочу / прошу / вас о том, что
в настоящий момент работаю в Германии
на заводе в городе "Фольквинген-Саар",
Саарской индустриальной области.

Передай, Зоя, привет: Зои Михайловны, Зины
Ивановны, Миры Александровны! Пусть пишут
каждый мне письмом! Жду с нетерпением
ответа от всех! Шлю всем горячий
привет и желаю вам всем всего хорошего!

Abseher:

Уеbiet Summъ,
Kreis Krupetz, Dorf
Роровка, Луканово S.W.
Wohnort, auch Zustell- oder Leihamt
Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

"Зови! Пишите на
этой стороне обратное
письмо."

Deutschland.
Postkarte
(Antwortkarte)

Vöcklingen-Saar,
Lager Ost I, 1932,
Lukanow Nikolai

Straße, Hausnummer, Gebäudeteil, Stockwerk oder Postschließfachnummer

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Zur Sekura

Ausländerlager
Berlin - Baumschlagweg
Köpenicker Landstr. 13

Lagerstempel
mit genauer
postälischer Angabe

Лист пущений 27/II 43 р.
Зрастути мов рідненько
бабушко перш ти пишеш
листа я сообщу що я
жива здорова Бабушко
моя рідненько я до вас
писала отримати ти ви
получила ти ні і не знаєш
бабушко ти получиш ти ні
поздоровлю вас з тим

Postkarte
mit Antwort

Назву області, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латинскими буквами

An, Кому:

in:

вуди:

вуда:

Straße:

Вулиця:

Улица:

Kreis:

Powiat:

Rajon:

Dienst-

amt:

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Sekurachko Sofija
Slovaie Gebiet
Senny Kreis
Romensk Dorf
Sa-sul-lja
Kljatowstr.

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши wyra3но і тільки на лініях! Пиши я3но и только на лініях!

днем якого ви пожити Бабушино рідненько ян пожити
открытку так давати сразу Бабушино ви хог ме-
не не забувають пишіть до мене открытки Бабу-
шино тепер я пропису свою жизнь живу хорошо і
дуже хорошо. Бабушино ви вонесі одна рідне-
нько. Тепер Бабушино прописує свої новости ян
там живуть батько і моя сестричка Талочка і Надя
братіи. Бабушино маз рідненько я ян іздуваню про
свою маму так плачу і ян її забуває Бабушино
ян мені без мамі жити. Бабушино дівчата балаю-
ють про своїх рідних і про мамі я я плачу ян ізга-
дають доповіданія моя Бабушино братіи Надя і Талочка
сестричка і тіті Олі і Марусі і Тані і Даді Петі і
всім рідним Передавайте привіт доповіданія ждущ отвѣта

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Іскупірко Лодига
Україне Gebiet
Тому Kreis Bismarck
Dorf Lodyllja Skjerewitz

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Antwort in Germanien

An, Кому:

Зуп Лодига

Ansländerlager

Berlin, Baumschulenweg

Köpenicker Landstr. 208-18

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

52

Ostarbeiterlager

Absender:

Надавець:

Отправитель:

Siegm. Schönau 1

Adolf-Hitler-Straße 17

Lagers empfangen

mit genauer

postalischer Angabe

Лист пишу 30/8-43р
Здрастуйте Мамма
Вид твій Марина і
дядо Митин Маруся
Нелл Катая Ніні
Дядусі і Новикові ліді
Перше за все зсповіщаю
що ми живі і здорові
і вали гарасмо
здорові тільки з полуте
чала од Васи

Postkarte

mit Antwort

Назву области, повіту і уряду праці
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латинскими буквами

50.8.43

An, Кому:

Luratsch Olga
Ukraine

in:

куди:

куда:

Straße:

Вулиця:

Улица:

Kreis:

Повіт:

Raion:

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Бюро праці:

Бюро труда:

Korinzi

Talalaiwskij

Lutsk

Komny

Лісна а терер неполукаю незнаю того
оце вам пишу і йому разом. У Васі
случився случай не харош зградий,
табак украв Шибурда Трохим,
сліпено Пилипіві Витівлюк вислав
одну поличку нам. Васі, німцу подарив
старенний костюм і відати у його робота
мика на заводі у котрому. Тільки
робити на другому заводі молочном полукає
за тиждень 16 марок а я получив
за місяць 12 марок. Коля прислав ми
тільки одно лісно то він получив за місяць 50
Цому граєце ти нам і ти Васі попомось
харачо. Перадасмо привіт всі вам від родичів

Absender:

Надавач:

Отправитель:

Ostarbeiterlager
Siegmarschönau 1
Adolf-Hitler-Straße 17

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому:

Lupatsek P. №01

Ostarbeiterlager

Siegmarschönau

Adolf-Hitler

Ort:

Lager- oder

Firmen-

Stempel

Straße 17

Отправитель

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

31/VII 1943 p.

Добрий день дорожній
сімей. Мама, Брати,
сестра, квітка і ти
мійкуд Надз і всі
Остальні дякую і тую
Получивши Ваші обкр.
я пишу відповідь, обкр.
писані 17-18/ви і адрес
мишків дати дякую.
що пишете мені.

Postkarte
mit Antwort

Назву області, повіту і уряду праць
писати латинськими буквами
Район, області і повіту
писати латинськими буквами

Zurück

Ан, Кому:

in:

КЛУДЫ:

куда:

Straß

Byzantine

MA

151

Повіт

Дайог

Dienstpost-

amt oder

Gebiet:

Область:

Arbeitsamt:

Уряд праці:

Бюро труда:

Мознь моя свободная, живу день родю, а
нік кизнаси куди голову прихити, щоб
кизнашнимо. Я вам писала попередні віс-
і вислала фото, но кизнаю, чи ви получили
чи ні, а так ми і шридала нісьмо сол-
дабам, там моє фото. Родні мої полу-
чила я нісьмо од Василя фото в робіт-
ні майстерські. Мамма моя живу нікого
кормів убаба, плати моє дають в. 25 коп
за тиждень. Після розгрому сьє вше
вдуться і взятись кизнашнимо, як полу-
чите. Моє дабо дог що вернусь, то я
все розкажу. Гувай те і кизнашнимо мене
д. сироти на чуждині. Доевідання всі родні
муду ответа. Цілую кренко всіх Вас. Дамма.

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Писать выправно и только на линиях! Писать ясно и только на линиях!

Absender: _____
Надавець: _____
Отправитель: _____

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Ответ в Германию

An, Кому:

Luzenko Daseko
Bei Firma Hans Moog

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Wuppertal - Ronsdorf
Deutschland

Absender:
Надавець:
Отправитель:

Зурка Марія

Lagerstempel
mit genauer
postalischer Angabe

*Johann Zimmermann
Kaiserstrasse 1148
Zürich i. Sa.
an Zwickau*

*Пущений лист 23/III-23р
Доброго здоров'я пану
Маю Василью Миколайовичу
пиридаю я вам вітання
що ти в і здорові
милая я вам щоб
я в найкраще милості
вам. Паути в я відва
лист 23/III-23р за якого
вам буде дякую*

Postkarte
mit Antwort

Назву області, повіту і уряду
писати латинськими буквами
Район, область и бюро труда
писать латинскими буквами

An, Кому:

Марка Зурка

in:
куди:
куда:

Марка

Зурка

Straße:
Вулиця:
Улица:

Kreis:
Повіт:
Район:

Татарський

Dienstpost-
amt oder
Gebiet:
Область:

Сумська Область

Arbeitsamt:
Уряд праці:
Бюро труда:

Україна

VP

Deutlich u. auf der Linie schreiben! Пиши виразно і тільки на лініях! Пиши ясно и только на линиях!

Я уже ви знаєте проробив 14 місяців тільки ат
оце одержав від вас листа. Я роблю у двора мені
не важко тут робити тільки скучно за вами
іти мені хватає по саме горло Я живу
тут добре. На другий раз Я нагучу від вас листа
то вишлю вам фотокартку. Ви щоб Татю
Мамо вислали Бонату що Я є українцями
русский. Я листуюсь із своїми друзями Григорієм
Тертишником із Миколою Макаренком із Логою
Парасійником. Я уже від Григорія і від Миколи
нагучив фотю. Татю Мамо Василю Миколо щоб
прописали мені новості і проміїть мені зі
Миколою уже здоровий віні. На цьому кінець
пригадаю вам привіт щоб хорошо живете вам
Мат від хлопця Микани Франасійовича.

Absender: _____
Надавець: _____
Отправитель: _____

Postkarte

(Antwort)

Відповідь до Німеччини

Antwort in Germanien

Deutschland
Зупина Миколаїв

An, Кому: Johann Zimmermann

Niederschnittz 48 v. Kirchbend
i. Sa.

Ort:

Lager- oder
Firmen-
Stempel

Kr. Zwickau